

Ytterligheternas dag

— Försvinn, och kom inte tillbaka!

Den barska, bastanta kvinnan slog igen dörren med en smäll. Lucia lunkade iväg utan att veta vart hon skulle ta vägen. Hon satte sig på kajkanten till närmaste kanal och lät benen dingla ner över kanten. Hon stirrade ner i det grumliga, uttryckslösa vattnet. Ovanför henne mörknade himlen alltmer. Det hade varit mulet och småblåsigt hela dagen men än så länge hade det hållit upp. Nu kände hon att regnet inte var långt borta.

Vilken dag det hade varit. Hon hade kommit till staden tidigt på morgonen. Då var hon full av hopp. Äntligen framme i Venedig, drömmarnas stad. Äntligen skulle hon få ett arbete, någonstans att bo, möjlighet att tvätta sig och sina smutsiga kläder och framför allt, äntligen få mat. Det hade varit knapert med det de senaste dagarna och hungern hade gått från att vara ett hot till att vara en plåga som hon nästan hade vant sig vid. Alla i hembyn hade ju sagt att det var lätt att hitta ett arbete i Venedig, att vartenda värdshus letade efter personal och att de nya yllemanufakturerna anställde alla de kom åt och att de betalade bra. Visst, hade hon hört att det också var slitsamma arbeten men det tyckte hon väl att hon kunde stå ut med. Åren med Signora hade gjort henne härdad. Hon hade också hört att i värsta fall om man inte

fick tag på någonting annat så kan man alltid gå till arsenalen. Där var arbetet verkligen smutsigt och tungt men stod man ut, så nog fanns det jobb. Så hade i alla fall tongångarna gått hemma i hembyn. Signoras systerson hade sagt att om hon bara kunde ta sig till Venedig så skulle allt ordna sig.

Verkligheten visade sig vara en annan. I sex dagar, nästan en vecka, hade hon vandrat för att komma hit. Osäker om vägen hade hon varit tvungen att fråga sig fram men lyckligtvis hade hon inte blivit lurad. Hon hade gått och gått under dagarna med raster för att vila, äta den lilla färdkost hon hade och försöka ta hand om sina stackars fötter. Skavsåren var en ständig plåga men genom att linda fötterna hårt hade hon klarat det. Så var hon äntligen framme vid sitt mål.

Hon kände sig förvirrad och bortkommen i staden. Så stor den var! Hus och människor överallt. Vacker? Kanske, visst fanns det många vackra byggnader och vattnet mellan dem gjorde att de liknade svävande spegelbilder. Ändå kände hon att stillheten ute på landsbygden mer var i hennes stil. Hon kände sig hopträngd och liten mellan de enorma husen som tycktes hotfullt breda ut sig över henne. Och hon kände sig osäker bland alla människor som syntes krylla överallt, alltid på väg någonstans.

Hon hade först letat sig fram till yllemanufakturerna. Det hade inte varit lätt att hitta den som hade hand om dem, särskilt inte som hon kände sig blyg och uttittad bland alla människor. När hon hade hittat manufakturernas förmän hade de artig men bestämt förklarat att de inte hade några arbeten och att massor av människor stod i kö före henne. De hade nämnt att finsömnad kunde vara en möjlighet. Denna gjordes tydligen på kommission av sömmerskor som arbetade i sina hem. Men för att kunna komma ifråga för detta måste man vara en mycket skicklig sömmerska. Visst hade Lucia sytt en del, men det var ju bara enkla kläder till husbehov så hon hade nog inte den skicklighet som krävdes. Och framför allt så hade hon ju inget hem och ingen syutrustning så den möjligheten var också stängd.

Sedan hade hon försökt på värdshuset. Hon hade gått från det ena till det andra hela dagen. Så olika hon hade blivit bemött

och ändå med samma resultat. Många hade varit buttra eller rent otrevliga som den senaste tanten. Andra hade varit vänliga och förstående, särskilt en mörklockig kvinna med ett vänligt ansikte. Hon hade verkligen verkat äkta när hon beklagade att hon inte kunde erbjuda något arbete. Och hon hade till och med skickat med henne lite bröd och ost. Det var värt mycket eftersom det var det enda hon hade ätit idag. Svaret var ändå det samma från dem alla. Nej, något arbete har vi inte att erbjuda. Hon hade också vågat sig fram till många aristokraters tjusiga hus för att höra om de eventuellt behövde någon mer tjänstepersonal. Men även där hade hon blivit bortkörd.

Så hade hon tagit sig bort till arsenalen. Den var i alla fall inte svår att hitta. Det var en gigantisk byggnad med stora skorstenar som spydde ut rök och ett myller av människor som arbetade i ett dundrande oljud från maskiner, hammare och andra verktyg. Över hela nejden låg tunna slingor av rök och en stickande brandlukt stack i hennes näsa. Hon tyckte sig kunna känna hettan från eldarna som brann därinne. För henne tedde det sig närmast som den bild av helvetet som hon hade från byprästens predikningar hemma i byn. Samtidigt hade den en viss bisarr skönhet. En kanal ledde in på området och dess infart vaktades av två stora och mäktiga torn. Hela området var omgärdat av murar som på sina håll pryddes av statyer och bilder. Hon hade hört att här tillverkades vapen och framför allt krigsfartyg. Venedig lär visst ha världens starkaste flotta och det är här den tillverkades. Att tillverka vapen kändes ju inte så upplyftande – och dessutom i den här miljön. Men vad skulle hon göra, ett arbete måste hon ju ha för att överleva.

I den stora porten stod vakter beväpnade med långa pikar. Hon gick fram, förklarade sitt ärende och bad att få komma in och prata med någon ansvarig person. Till sin stora förvåning hade hon fått höra vakterna högdraget förklara att det inte längre fanns några fler arbeten och att de hade fått order att köra iväg alla jobb-sökande. Hon såg några märkligt mörkhyade män som verkade vara där i samma avsikt som hon men som också blev bortkörda. Hon försökte säga några ord till dem men de bara skakade på

huvudet och svarade på något obegripligt språk. Hon lunkade modstulet iväg för att försöka hitta något värdshus som hon ännu inte provat.

Så tänkte hon tillbaka på den allra hemskaste upplevelsen idag. I jämförelse med den var ju mötet med surtanten nästan trevligt. Efter många försök hade hon kommit till ett ställe med någonting skrivet på en diskret kopparskylt. Ack, tänk om hon hade kunnat läsa. Det verkade som om det skulle vara ett slags värdshus men det tedde sig ändå lite skumt. Hon kände en instinktiv motvilja mot stället. En medelålders välklädd man kom gående. Han kastade förstulna blickar åt sidorna. Det såg ut som om han skulle passera porten när han plötsligt ändrade riktning och slank in. Vad var det här för ett ställe? Hade hon haft något val, hade hon lämnat platsen så fort som möjligt. Men magen skrek och hon började bli desperat.

Försiktigt öppnade hon dörren. Den gled oväntat lätt upp trots att den hade verkat så stor och tung. Hon kom in i en dunkel hall. Hon stod där med sina knyten och kände sig totalt bortkommen i sin slitna, färglösa gamla yllekjortel. Ett mystiskt dämpat ljus kom från oljelampor som var uppsatta två och två längs väggen. Inget solljus verkade kunna leta sig in i denna sal. En tung, sliskig lukt av billig parfym bidrog till känslan av överklighet och instängdhet. Långa korridorer fyllda av dörrar löpte iväg åt var sitt håll. Bakom ett bord satt en kvinna. I övrigt syntes varken människor eller möbler till. Kvinnan verkade ung men tyngd. Hon var hårt sminkad så som hon hade hört och sett att vissa kvinnor här i Venedig var. Sminket kunde ändå inte dölja att hennes ansikte var fårat och hennes ögon var trötta och bittra. Hon bar en röd klänning som nog kunde ha varit vacker men som inte riktigt passade och som på något sätt såg oäkta ut.

- Vad vill du?, frågade hon misstänksamt.
- Jag söker arbete, stammade Lucia fram.
- Jaha, sa kvinnan.

Hon beskådade Lucia uppifrån och ner med en kritisk blick.

Sedan sa hon:

— Följ med här.

Hon reste sig och gick fram till en av dörrarna; hennes steg var tunga och släpande. Lucia följde tveksamt efter. Kvinnan knackade på dörren. Inifrån hördes ett outtydligt grymtande. Kvinnan öppnade, gick in och gav tecken åt Lucia att följa efter. Rummet verkade vara ett litet kontor. Det dominerades av ett stort skrivbord i något mörkt träslag som stod riktat mot dörren. Längs ena väggen stod en obäddad säng. En man som satt bakom skrivbordet reste sig när de kom in. Han var liten till växten och hade ett smalt ansikte med en framskjutande vass näsa under vilken en gles mustasch klamrade sig fast. Håret var tunt och oljigt; huden var blek; ögonen var mörka och gav ett falskt intryck. Han såg ut som en vessla. Hans kläder var pråliga men hans sätt att bära upp dem var allt annat än elegant.

— Här är en till som söker jobb, den här ser ganska bra ut, sa kvinnan, och försvann sedan ut genom dörren som slog igen.

Mannen gick med små, snabba steg fram till Lucia. Han beskådade henne från topp till tå.

— Vad heter du då? frågade han.

Lucia uppgav sitt namn.

— Fint, gläpste vesslemannen, klä av dig då.

— Va? sa Lucia förskräckt.

— Klä av dig, sa mannen igen fylld av iver, jag måste ju få se och prova dig.....

Han knep tag i båda hennes bröst med varsin hand.

Lucia reagerade helt instinktivt utan att tänka. Hennes vänstra knä for fram blixtnabbt och träffade vesslemannen med full kraft på en mycket känslig kroppsdel. Han vek sig som en fällkniv och föll till marken med ett ljudligt stönande.

Lucia rusade ut ur rummet, ut ur hallen och ut på gatan. Hon hörde någon ropa efter henne men hon vände sig inte om för att se efter. Hon bara sprang. Hon hörde och kände att någon förföljde

henne. Hon fortsatte springa. Hon sicksackade mellan männis-korna genom trånga gränder och breda gator över torg och broar. Hon fortsatte springa. Hon mer kände än såg att förföljarna hade gett upp. Hon fortsatte ändå att springa. Hon sprang och sprang. Det var skönt. Hon kände styrkan i de unga starka benen som rytmiskt bar henne vidare i ett virvlande tempo. Hennes friska hjärta och lungor pumpade ut kraft och energi i varenda kroppsdel. Hennes hjärna slappnade av och hon kände sig lugn och fridfull i sinnet samtidigt som hennes kropp fortsatte sin dynamiska kraftinsats. Hon fortsatte springa. Långa, långa fortsatte hon. Till sist stannade hon, utmattad men återigen lugn och samlad.

"Vilken idiot jag har varit", tänkte hon. Till och med hon hade ju hört talas om att många kvinnor sålde sina kroppar till män för pengar i Venedig och andra stora städer. I gränderna bakom Markusplatsen hade hon sett många kvinnor som nog var ute i samma ärende. Hon borde naturligtvis ha förstått att det här var ett sådant ställe.

Det var bara det att sådant var så fullkomligt främmande för hennes föreställningsvärld. Att upplåta sin kropp till en massa främmande karlar. "Usch, så äckligt!" - och så förnedrande", tänkte hon. "Hellre svälter jag ihjäl. Mycket kan jag stå ut med men där går gränsen. Dessutom kan det aldrig vara lösningen."

Hon tänkte på återigen på byprästens ord. "Konstigt vad han kommer upp titt som tätt. Som man sår får man skörda," brukade han säga. "Om man har problem så beror det på att man har syndat själv." Då kan man ju inte lösa de problemen genom att synda ännu mer.

"Ännu svårare är det att förstå männen," tänkte hon vidare. "Att älska med någon som bara gör det för pengar och som bara känner förnedring och förakt för en, vad kan det vara för nöje. En kärleksakt utan kärlek, vad blir det? En förnedringsakt kanske eller en föraktakt. Varför gör de detta? Och så säger de att kvinnor är svåra att förstå sig på." Hon skakade på huvudet för sig själv.

"Tur i alla fall att jag kom undan," tänkte hon, "och att jag fick med mig min packning. Inte för att den innehöll några värdesaker men utan fårskinnsfällan och yllefiltens hade jag inte klarat de

gångna nätternas kyla. Och nu ser det inte ut som om jag skulle få tak över huvudet i natt heller.”

Plopp, en regndroppe som träffade henne i pannan väckte upp henne ur hennes funderingar. Vad skulle hon göra nu? Hon kom ihåg att hon just passerat en liten kyrka. ”Där kan jag söka skydd”, tänkte hon. ”Dessutom behöver jag nog lite andlig upplyftning för att få tillbaka tron på mänskligheten.”

Hon kilade snabbt tillbaka till kyrkan, tog tag i den tjocka järnringen som utgjorde handtag. Dörren gled upp. Hon steg in i vapenhuset; gick vidare genom dörrarna in i själva kyrksalen. Med sin högra hand tog hon lite vigvatten från skålen innanför dörren. Med tre fingrar gjorde hon korstecknet mot koret samtidigt som hon böjde vänstra knäet till golvet.

När fingrarna nuddade hennes panna lämnade de kvar några droppar vigvatten. En glittrande känsla kittlade hennes panna. Det var som om det var droppar av ett magiskt flytande ljus som blänkande spred sig in i hennes huvud och lyste upp det med en sällsam frid. Hon brukade få den känslan mer eller mindre starkt varje gång hon gjorde korstecknet med vigvatten. Men den här gången var det starkare än någonsin. Hon kände sig starkare och lugnare.

Hon satte sig tyst i en av de bakersta bänkarna och såg sig omkring. Kyrkan var mycket större än den hade sett ut utifrån. Den låg i ett stilla dunkel och det var endast med svårighet hon kunde urskilja att den var fylld av målningar och statyer.

Kyrkan var nästan folktom. Några äldre kvinnor satt i en av de främsta bänkarna. Strax framför henne satt en ung man med långt, vilt hår. I övrigt var det tomt.

Hon satt stilla en stund och njöt av friden. Nu när ögonen hade hunnit vänja sig vid dunklet såg hon dess rika utsmyckning mer tydligt. Närmast till höger om henne såg hon en stor tavla som föreställde sankt Göran i kamp med draken. Hon fascinerades av den dramatiska spänning som tavlan frambringade. Lite längre fram i en nisch fanns en staty av Jungfru Maria med Barnet i hand. Den var vacker. Hon smög försiktigt fram och föll på knä framför

den. Hon förenade sina händer och började be sin älskade bön, Ave Maria:

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus,
et benedictus fructus ventris tui, Iesus.
Sancta Maria, Mater Dei,
hora pro nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

Hon upprepade bönen gång på gång. Hon kände ett ljus som stilla spred sig i hela kroppen. Ljuset skänkte en känsla av frid och välbefinnande. Ovanför sig kände hon också ett stort osynligt ljus. Hon kände att Maria var närvarande. Hon kände sig trygg.

Efter ett tag kände hon sig nöjd; uppfylld av glädje och förtröstan reste hon sig. Hon gick tillbaka till porten gjorde korstecknet igen och gick sedan ut ur kyrkan. Utanför hade det slutat regna och man kunde ana små luckor i molntäcket.

Problemet fanns ju kvar. Lucia visste fortfarande inte vart hon skulle ta vägen, hur hon skulle få mat för dagen och tak över huvudet. På något märkligt sätt kände hon ändå att det skulle lösa sig. Hon kände fortfarande Marias ljus och visste att den heliga Jungfrun skulle skydda henne. Hon började gå in mot stadens centrum igen.

– Ursäkta mig, fröken. Rösten kom bakifrån.

Hon vände sig hastigt. Där stod den unge mannen från kyrkan.

– Ursäkta mig, fröken, sa han igen. Jag undrar om ni skulle kunna tänka er att sitta modell för mig?

Lucia fattade ingenting. Hon kände sig totalt borta. Vad menar mannen? "Sitta modell"; vad är det? Kan det vara ett nytt oanständigt förslag. Det lät ju nästan så. Är det här en ny sådan här skurk? Men nej, den här mannen verkar helt annorlunda än vessleman-

nen. Han utstrålar vänlighet och hans ögon är snälla och fyllda av ett märkligt ljus. Men vad i all världen menar han?

Mannen såg hennes tvekan och fortsatte:

– Jag kanske skulle presentera mig först; du vet kanske inte vem jag är?

– Nej, jag är ledsen, sa Lucia, jag.....

– Jag är Giorgione, sa mannen med en stolthet som sken igenom hans försök att dölja den.

– Jaha! sa Lucia och försökte låta som om hon visste precis vem detta var. Hon misslyckades totalt.

– Jag tror nog att du fortfarande inte riktigt vet vem jag är, sa mannen halvt retfullt.

– Förlåt mig, herrn, sa Lucia. Jag är helt ny här i staden och känner inte till någon alls.

– Ingen fara, sa mannen, då ska jag presentera mig ordentligt. Mitt namn är Giorgio Barbarelli da Castelfranco, konstnär och musiker. Ja, i ärlighetens namn har jag kanske inte lyckats något vidare som musiker. Men som konstnär har jag, om jag får säga det själv, haft en viss framgång. Jag har haft äran att arbeta med Giovanni Bellini; honom kanske du känner till i alla fall.

– Förlåt mig, herrn, sa Lucia igen och började låta lätt förtvivlad. Jag är bara en enkel, fattig flicka från landet; jag känner inte till några konstnärer.

– Det gör absolut ingenting, skrattade Giorgio. På sätt och vis är det ju glädjande; om du inte känner till Bellini så behöver jag ju absolut inte gräma mig för att du inte har hört talas om mig. Vad heter du själv?

– Lucia, sa Lucia.

– Lucia, upprepade Giorgio tankfullt. Jag hade kunnat tänka mig det. Det passar dig; du har verkligen ett väldigt speciellt ljus i dina ögon.

Lucia rodnade och sänkte generat blicken.

– Men tillbaka till min fråga, fortsatte Giorgio. Jag ska ta det

från början. Jag är alltså konstnär och målar tavlor. När jag målar mänskliga motiv brukar jag ha en modell som jag målar av. Just nu har jag just börjat med en tavla som jag kallar "Jungfrun och natten". Den ska visa Jungfru Maria när hon får uppenbarelse av ängeln. Faktiskt känner jag väldigt mycket för just den här tavlan, kanske mer än jag har gjort för någon annan tavla. Jag tror att den kommer att bli mycket speciell. Därför är det också viktigt för mig att få en bra modell. Jag har inte hittat någon riktigt bra hittills men när jag såg dig inne i kyrkan så blev jag så glad för jag ser att du skulle vara perfekt. Det finns många vackra flickor i Venedig men här krävs någonting mer än bara yttlig skönhet. Du har en utstrålning, liksom av helighet, och ett djup i din skönhet som jag inte har sett hos någon annan flicka.

Lucia rodnade igen och tittade blygt ner mot marken. Faktiskt tycktes även Giorgio rodna litet och känna sig en aning blyg. Men han fortsatte:

— Du ser exakt ut så som jag tänker mig att Jungfru Maria såg ut, särskilt när du bad inne i kyrkan. Det var faktiskt som om det sken ett klart ljus runt dig. Du skulle verkligen vara perfekt. Så återigen frågar jag: tror du att du skulle vilja sitta modell för mig? Jag skulle verkligen bli jätteglad om du ville det.

— Jag är verkligen smickrad, herrn, sa Lucia försynt. Och jag skulle gärna ställa upp om jag bara kunde. Men herrn förstår....

— Snälla Lucia, avbröt Giorgio, sluta kalla mig herrn. Jag känner mig som en gammal gubbe; kalla mig Giorgio.

— Ja, hm, fortsatte Lucia osäkert, jag har en ganska osäker situation just nu. Jag har inga pengar, ingenstans att bo och ingen mat. Jag är i desperat behov av ett arbete. Jag har letat efter arbete hela dagen men fått nej överallt. Men för att kunna överleva måste jag ju ha ett arbete så jag måste fortsätta leta och hoppas att jag på något sätt hittar något men om jag gör det så vet jag ju inte om jag har tid och möjlighet att vara modell också.

— Men snälla Lucia, log Giorgio. Det här är ju ett arbete; du får naturligtvis betalt.

— Jaha, sa Lucia i det att hon försökte dölja sin förvåning och

inte verka alltför dum. Samtidigt flög tankarna genom huvudet: "Vad är det här för en märklig stad där ingen vill betala en för att arbeta men där man nu plötsligt kan få betalt för att göra ingenting?"

— Ja, inga stora pengar förstås, fortsatte Giorgio. tre scudi om dagen brukar jag betala plus kost och logi för dem som önskar. Ingenting man blir rik på men fullt tillräckligt för att klara sig.

— Det låter ju jättebra, sa Lucia, då har jag väl inget val eller jag menar i så fall i så fall ställer jag gärna upp.

— Toppen, sa Giorgio. Eftersom du inte hade någonstans att bo blir det väl bra om du bor hos oss under tiden. Vi är några målare som bor tillsammans i ett slags härbärge med en förtju-sande värdinna som tar hand om oss och ser till att vi överlever. Vi har ett par extra rum där modeller kan bo.

— Det låter jättebra, sa Lucia, igen.

— -Bra, då kanske vi kan gå dit på en gång, så kan du installera dig och jag kan förbereda målningen. Och så börjar vi måla imorgon bitti. Ska vi säga så?

— Gärna.

— Det ligger alldeles här i närheten, sa Giorgio. Han visade riktningen med handen och de började gå.

— Ska jag hjälpa dig att bära, frågade Giorgio, med en gest mot Lucias knyten.

— Nej tack, det går så bra, sa Lucia. Det är ingenting tungt och jag är van vid att släpa på mycket tyngre saker än så här.

Hon tänkte på hur hon hade släpat på vatten, ved, mjölk, hö och allt annat på gården. Dessutom hade hon aldrig varit med om att någon hade passat upp henne. Hon var van vid att vara den som passade upp och fick slita. "Hoppas bara att han inte blev stött," tänkte hon vidare. Han gick tyst och sammanbiten. "Ojdå, jag kanske borde ha tackat ja." Eller är han så tyst ändå.

Hon funderade på någonting att säga. Men vad säger man till berömd målare när man är en obildad lantis? De gick vidare under tystnad.

Hon tittade förstulet på honom där de gick. Han var ganska lång, i alla fall lite över medel. Hans hår var stort, mörkt och lockarna var ostyriga och vilda. Han var slätrakad. Ögonen lyste vackert; näsan var rundad; käken ganska markerad med en tendens till underbett. Kanske inte jättevacker men ändå ganska, särskilt ögonen, och med en stark utstrålning. Han var klädd i en enkel grå rock. Men under den kunde man skymta ett vitt krås och benen stack fram i ett par rödviträndiga hosor av den typ som hon hade sett att patricierna, de fina herrarna, här i Venedig hade. Skorna var också eleganta med spännen som såg ut att vara av guld. Men de skulle må bra av att bli putsade. Han verkade vältränad och smidig. Han var ung. Äldre än hon själv förstås. Svårt att säga hur gammal, över tjugo men absolut inte över trettio.

De fortsatte tysta vidare och båda tyckte att det började bli alltmer pinsamt men ingen av dem kom på någonting att säga.

De svängde runt ett hörn och kom ut vid Canal Grande. Mängder med gondoler guppade ivrigt fram åt olika håll. Mellan dem strävade två stora karacker majestätiskt fram i den stilla kvällsbrisen.

Då bröt plötsligt solen fram mellan molnen i väster. I öster, långt borta där Canal Grande öppnade sig mot havet växte då en klart lysande regnbåge fram.

— Det måste vara ett gott tecken, sa Giorgio.

— Verkligen! instämde Lucia, lättad över att den pinsamma tystnaden hade brutits.

— Då är vi framme, här är det, sa Giorgio och pekade på någonting som liknade ett litet värdshus.

— Lucia kände igen stället. Här hade hon varit tidigare idag och sökt jobb. Var det inte här hon hade träffat den trevliga mörklockiga kvinnan. De trädde in genom dörren och kom in i en liten matsal som dominerades av ett stort bord med enkla stolar runt omkring. Jodå, det var här.

— Vänta här så ska jag prata med värdinnan, sa Giorgio och slank in genom en dörr till någonting som verkade vara ett kök.

Lucia stod kvar. Hon funderade på att sätta sig och vila sina trötta ben men hon tänkte att det kanske skulle verka oartigt. Hon hörde lågmälda röster inifrån det andra rummet.

Så kom Giorgio ut.

– Det blir bra, sa han. Anna, alltså vår värdinna, kommer snart och tar hand om dig. Du kan lita på henne; hon är världens snällaste människa. Själv kilar jag upp till min studio och förbereder lite inför morgondagen. Vi ses i morgon bitti. Sov gott!

– Tack, sa Lucia i det att Giorgio försvann ut genom dörren. Detsamma, kom hon på att hon kanske borde tillägga men han var redan försvunnen.

– Efter några minuter öppnades dörren och Anna kom raskt utfarande med pigga steg och med ett glatt leende på läpparna. Hon gick direkt fram till Lucia och gav henne en snabb kyss på vardera kinden och en varm kram.

– Välkommen Lucia, sa hon hjärtligt. Jag är så glad att det löste sig för dig. Det kändes så hemskt att behöva skicka iväg dig tidigare idag.

– Tack, sa Lucia. I det att hon försökte återgälda kramen. Det var skönt att känna kroppskontakten. Det var hon inte van vid. Hon kunde inte minnas att hon någonsin hade blivit kramad tidigare.

– Du hade verkligen tur som träffade Giorgio, fortsatte Anna. Han är en jätteduktig målare och dessutom världens snällaste människa.

– Lucia visste inte vad hon skulle säga. Hon begrundade det märkliga förhållandet att hon efter allt hemskt som hade hänt denna dag nu plötsligt hade träffat två exemplar av världens snällaste människa.

– Jag håller på med kvällsmaten, sa Anna. Det dröjer ett tag innan den är klar. Här ta ett äpple så länge.

– Tack, sa Lucia förvånad, men äpplen nu, i april; hur är det möjligt?

– I Venedig är allting möjligt, log Anna. Jag ska göra i

ordning ett bad åt dig. Jag hade förberett det åt Giorgio men han sa att han ville att du skulle ha det istället. Sitt i lugn och ro och ät äpplet så ska jag säga till när det är klart.

— Tack, sa Lucia återigen. Men du är alltför vänlig. Kan jag inte få hjälpa till lite istället. Jag är inte alls van vid att bli upppassad så här.

— Jag förstår det, sa Anna, men då kan det vara på tiden att du blir det någon gång.

Hon klappade Lucia lätt på kinden och försvann sedan ut genom dörren innan Lucia hann komma med fler protester.

”Jaha, då är det väl ingenting annat att göra,” tänkte Lucia. Hon slog sig ner på en stol och åt av äpplet. Det var friskt och gott. Det hade inte samma sötma som de äpplen som hon var vana vid hemifrån gården utan det var syrligare och det var helt grönt utan de röda inslag hon var van vid. Men hungern gjorde att det smakade helt ljuvligt.

Efter en liten stund var Anna tillbaka.

— Nu är det klart, kom med här, sa hon.

Lucia följde henne genom dörren och kom in i ett stort kök. Det dominerades av en murad spis på vars häll en stor gryta stod och puttrade. Under den sprakade en eld kraftigt. En behaglig doft av kryddor fyllde rummet. Lucia hade aldrig doftat någonting liknande tidigare. De fortsatte förbi köket in i ett annat mindre rum i vilket det bara fanns en pall och en stor badbalja i trä. Det ångade från det varma vattnet i baljan.

— Här, sa Anna. Hoppa i badet nu och koppla av så kommer jag och skrubbar dig på ryggen om en liten stund. Sedan försvann hon raskt ut genom dörren.

Lucia kände ingen annan råd än att göra som hon sa, även om det kändes konstigt. Det brukade ju alltid vara hon som passade upp andra. Att själv bli upppassad så här kändes nästan skrämmande. Hon kände att hon egentligen borde skämmas. Andra borde ju inte slösa tid på henne. Men hon hade ju inget annat val. Och hon längtade faktiskt verkligen efter att bli ren. Hos Signora

hade det inte blivit många varma bad även om hon alltid hade tvättat sig ordentligt. Signora var noggrann med renligheten; det fick man säga till hennes försvar. Och på somrarna badade hon ju varje dag i sjön. Hon hade lärt sig själv att simma och älskade att plaska omkring i det friska vattnet. "Undrar hur det kommer att bli med det, här i Venedig?" funderade hon.

Hon satte sig på pallen. Tog av sig sina gamla trasiga skor och lindade upp lindorna kring sina fötter. Med tanke på hur mycket hon hade gått de senaste dagarna var de förvånansvärt hela. Så tog hon av sig sin slitna kjortel och sin smutsiga särk. "Hoppas att det inte luktade för illa. Kan det vara därför Giorgio tyckte att jag skulle bada? Vad pinsamt i så fall, men han kom ju inte så nära så det borde väl inte vara så."

Hon satte ner ena foten i badet. Det var varmt, riktigt varmt. Men det var skönt. Sakta satte hon sig ner. Kroppsdelen efter kroppsdelen gled försiktigt ner i det heta vattnet och hon kände hur värmen mot hennes hud fick hennes kropp att slappna av mer och mer. Hon kände tröttheten komma och ögonlocken började kännas allt yngre.

Efter en liten stund kom Anna, glatt gnlolande tillbaka med några kläder hängande över armen.

— Jag tänkte att du kunde låna några rena kläder av mig så länge, så ska vi tvätta dina egna kläder imorgon.

— Men snälla Anna, det är alldeles för mycket, sa Lucia, du behöver inte göra så mycket för mig. Jag skäms.

— Åh, det är väl ingenting, sa Anna. Det är bara några enkla, gamla kläder men jag tänkte att Maria var nog inte så lyxigt klädd heller. Om du böjer dig lite framåt så ska jag hjälpa dig med håret.

Lucia gjorde så och Anna höllde ljumt vatten från en kanna över hennes hår. Sedan började hon massera in någonting väl-luktande i det. Hon masserade mjukt men noggrant och länge. Det var skönt, mycket skönt. Sedan tog hon fram kannan igen och sköljde ur håret. Som hon hade lovat skrubbad hon henne också på ryggen med en mjuk borste det kändes härligt och friskt, precis lagom hårt. Sedan gav hon Lucia en tvål så att hon kunde tvätta

resten av kroppen.

Lucia tvättade sig och just när hon var på väg att stiga upp kom Anna in igen med en handduk över armen.

– Jag glömde ju att du behöver en handduk, sa hon.

Så lät hon blicken glida över Lucias nakna kropp.

– Du är verkligen vacker, min vän, fortsatte hon. Jag förstår att Giorgio vill måla av dig. Rösten var vänlig men med ett litet stänk av avundsjuka.

Lucia sa ingenting. Hon kände sig generad. Men Anna log välvilligt igen.

– Torka dig nu och klä på dig. Kom sedan ut i köket så äter vi kvällsmat tillsammans, sa hon och försvann igen.

Lucia gjorde som hon hade sagt.

När hon kom ut köket bad Anna henne att sätta sig vid ett litet bord där det var dukat för två personer.

De andra äter där ute i matsalen, men jag tänkte att det kunde var skönast för oss att äta här på tu man hand så här första kvällen.

– Tack, det blir jättebra, sa Lucia och de satte sig.

Lucia såg på henne. Hennes ansikte var så vänligt och ögonen lyste av liv. Kroppen verkade pigg och rask. Hon var äldre än Lucia förstås men verkade på något sätt ungdomlig i alla sina rörelser.

– Du är verkligen också vacker Anna, sa Lucia allvarligt. Jag har aldrig träffat någon som utstrålar så mycket skönhet som du.

– Tack, det var snällt sagt, sa Anna och nu verkade hon faktiskt nästan lite generad.

Så åt de. Huvudrätten var en rykande het soppa baserad på rotfrukter av olika slag. Där fanns kålrötter och rovor men också annat som Lucia aldrig hade sett eller smakat förut. Bland annat hittade hon en spännande orange grönsak som smakade sötaktigt gott. Kryddningen var också annorlunda än vad Lucia var van vid. Den uttryckte massor med spännande smaker utan att vara onödigt stark. Soppan var helt enkelt underbar. Till den fanns det

också bröd, smör och ost. De drack varsitt litet glas vin och en stor karaff med friskt vatten.

— Jag skulle vilja fråga en sak, sa Lucia försiktigt då de hade ätit en stund. Alla i min hemby har sagt att det är så lätt att få arbete i Venedig men nu när jag kom hit så var det ju hopplöst. Har jag blivit lurad eller är det något fel på mig?

— Nejdå Lucia, svarade Anna. Det är absolut inget fel på dig och en duktig och trevlig flicka som du skulle ha fått jobb hur lätt som helst här i Venedig för några år sedan men allt har förändrats de senaste åren. Det är ju krigets fel. Hennes röst fick en mörkare ton.

— Kriget, sa Lucia, jag har hört talas om det men jag vet egentligen inte vad det rör sig om. Vad är det för ett krig och vilka är det som krigar om vad?

— Ja du Lucia, sa Anna. Det vet de nog knappt själva. Det är en enda röra. Men jag ska försöka förklara. Egentligen är det flera krig. Vi hade ju annars fått leva i stort sett i fred här i Italien ganska länge men för nio år sedan 1494 bröt det hela ut. Då var du väl bara en liten flicka.

— Jag var tio år sa Lucia (som även om hon inte kunde läsa hade lärt sig att räkna bra), i det att hon tänkte för sig själv. "En liten flicka javisst, men jag arbetade redan som en vuxen kvinna."

— Själv var jag då några år äldre än vad du är nu, nygift och upp över öronen förälskad, sa Anna nästan drömmande och fortsatte med skarpare röst. Det var då det började. Den franska kungen Charles hävdade att han hade rätt till furstendömet Neapel i södra Italien vars furste Ferdinand just hade dött. Han hade visst något släktskapsförhållande som han åberopade. Jag vet inte hur trovärdigt det var. Dessutom hade han tydligen någon idé om att han skulle använda Neapel som en bas för att starta ett nytt korståg mot det heliga landet. Det tyckte ju påven lät bra eftersom han länge hade argumenterat för ett sådant. Som om de tidigare inte hade skapat nog med elände. Han blev också uppmuntrad av hertigen av Milano, Ludovico Sforza, som ville ha en allierad mot oss, alltså Venedig.

Hon skakade på huvudet.

– Hur som helst så tågade Charles in i Italien. De olika staterna i Italien hade inga starka arméer utan brukade hyra in condottieri, legosoldater, när det behövdes. De var illojala och gammalmodigt utrustade så de vältränade franska arméerna sopade lätt undan dem och tågade raskt ner och erövrade Neapel, ivrigt plundrande på vägen. Nu började furstarna runt om i Italien att få kalla fötter. Till exempel så insåg Ludovico Sforza att Charles nog inte skulle nöja sig med Neapel och att hans egen position därmed också var i fara eftersom Charles skulle kunna göra anspråk på Milano också. Han lyckades få med sig påven Alexander som var ute efter furstendömen för sina barn. Tillsammans lyckades de sy ihop en allians där förutom påvestaten och Milano också Venedig ingick liksom den tyskromerske kejsaren Maximilian och Aragoniens kung Ferdinand som också var kung av Sicilien och i praktiken kung över hela Spanien. Charles tyckte inte om att ha alla dessa fiender i ryggen utan började dra sig tillbaka upp igenom Italien. Fransmännen mötte de allierade arméerna i ett våldsamt slag i Fornovo söder om Parma. Charles blev besegrad och tvingades lämna sitt krigsbyte och återvända till Frankrike. Det var första kriget. Hänger du med, det är ju rätt invecklat?

Lucia nickade.

– Lugnet höll inte i sig länge. För fyra år sedan, 1499, bröt eländet ut igen. Charles hade dött året innan och nu hade hans kusin Louis blivit kung. Louis var ute efter Milano. Han slöt en allians med oss, ja det vill säga med Venedig, och körde ut Ludovico från Milano. Sedan för två år sedan kom Louis överens med Ferdinand om att dela på Neapel. De lyckades snabbt ta över Neapel men har sedan dess råkat i luven på varandra om hur det furstendömet ska delas upp. Nu håller de franska och spanska arméerna på att kriga för fullt mot varandra nere i Neapel. Ingen vet hur det ska sluta. Det enda man vet är att många dör och landet skövlas.

Hon skakade på huvudet igen.

– Men det är inte nog med det här. Vi ligger också i krig

med turkarna sedan fyra år tillbaka. Sedan de erövrade Konstantinopel och krossade det bysantinska riket för femtio år sedan har de trängt på alltmer mot våra områden. De har också byggt upp en stark flotta som hotar den överlägsenhet som vi har haft i östra Medelhavet i flera hundra år. 1499 besegrade de oss i sjöslaget vid Zonchio i Joniska havet. Sedan har vi förlorat fler sjöslag mot dem och de har tagit över flera av våra besittningar i Grekland. De har också trängt upp till lands på Balkan och besegrat kroaterna så de börjar verkligen närma sig.

Lucia började känna sig lite förvirrad. Även om hon alltid hade varit intresserad av andra länder så hade hon ju aldrig gått i skolan och hon hade en ganska luddig uppfattning om var de olika ställena, som Anna berättade om, låg.

– Som du förstår, fortsatte Anna, så har alla de här krigen lett till mycket lidande för befolkningen där de har dragit fram. Det har gjort att massor med människor har flytt från sina hem. Mängder av dessa flyktingar har kommit till Venedig och de behöver ju arbete. Därför är det svårt att hitta några arbeten just nu.

– Då förstår jag, sa Lucia. Tack för förklaringen. Du är verkligen bra på att förklara. Hur kan du vara så insatt i allt detta?

– Jag har mina personliga skäl, svarade Anna med en bitter underton. Jag kommer från en militärfamilj. Som jag nämnde så var jag nygift när det hela började. Min man var en ung officer, den stiligaste man kan tänka sig. Han stupade i det första kriget i slaget vid Fornovo. Vi hann aldrig få några barn.

Hon bet sig i läppen för att hindra tårarna som försökte tränga sig fram ur hennes ögon.

– Min far dog i samma krig av lunginflammation. Så jag ägnade mig åt att ta hand om min lillebror. Han blev sjöofficer och gick under i slaget mot turkarna vid Zonchio. Vid beskedet om det dog min mor av sorg. Sedan dess är jag ensam.

– Åh förlåt, sa Lucia förtvivlat, jag visste inte.....

– Kära Lucia, det här är verkligen inte ditt fel.

Hon lade sin hand på Lucias. Den var varm och mjuk.

— Jag önskar att det var kloka kvinnor som du och jag som styrde här i världen, fortsatte hon. Då skulle allt se annorlunda ut. Istället styrs den av förvuxna småpojkar med känsloliv som reptiler.

Lucia nickade osäkert.

— Bra, att du håller med mig, fortsatte Anna bestämt. När jag säger det till männen säger de att om kvinnorna vore i samma situation skulle de styra likadant men jag tror inte alls på det. Vi har inte alls samma idiotiska prestigehysteri. Se bara på Frankrike, innan Charles blev kung regerade hans syster Anne de Beaujeu. Hon lär ha styrt landet klokt och rättvist, inte alls så aggressivt som han.

— Tycker du att livet är jobbigt nu då? frågade Lucia försiktigt.

— Ibland, sa Anna. Men jag försöker ta var dag som den kommer istället för att gräva ner mig i det förflutna. Och egentligen om man jämför med många andra så har jag det ändå bra. Jag har det trevligt här med mina målare. Jag har pengar så jag klarar mig bra. Eftersom min man var officer får jag en liten änkepension av staden så jag skulle faktiskt inte ens behöva arbeta och med de pengarna jag får in här klarar jag mig jättebra. På många sätt har vi det bra här i Venedig. Staden är vacker, livet är ganska fritt; man kan leva lite som man vill och så länge vår flotta skyddar haven kan vi nog också känna oss rätt så säkra.

— Men nu är jag så nyfiken på dig, fortsatte hon. Kan du inte berätta om ditt liv och hur du har hamnat här.

— Jovisst, sa Lucia, även om hon egentligen inte tyckte så mycket om att prata om sig själv.

Hon började i alla fall berätta. Hon började med sin barndom. Hon kom ju inte ihåg någonting om sina första år och sina föräldrar, förutom oklara och mycket obehagliga minnesbilder som ibland kom upp. Hon berättade om hur hon hade blivit utauktionerad som föräldralös. Hur Signora hade "köpt" henne. Hur hon

hade vuxit upp på Signoras gård utanför Bergamo med mycket arbete och ingen kärlek. Men hon hade i alla fall blivit respekterad för sitt arbete och hon hade haft mat och husrum.

Sedan berättade hon om Signoras död, hur hennes systerson hade tagit över gården och hur hon då hade fått lämna den. Så var hon ju framme vid vandringen till Venedig och den här dagens vedermödor. Hon hade helst inte velat nämna någonting om mötet med vesslemannen men hon kände att hon kunde lita på Anna och hon ville gärna höra om hon visste mer om vem och vad han var.

— Aha, Mustelio, sa hon. Det var ju en himla otur att du skulle råka ut för honom. Han styr en av de största bordellerna här i Venedig. Han är en riktig usling. Men han lär nog ångra att han träffade dig också.

— Tror du att han kan vara farlig för mig, frågade Lucia, att han kan vilja hämnas.

— Kanske sa Anna, men troligare är att han tycker att det hela är så pinsamt så att han helst vill tysta ner det. Du är nog ganska säker här hos oss i alla fall.

— Jag förstår inte hur kvinnor kan vilja arbeta på en bordell, sa Lucia.

— Det är det nog inte många som vill, sa Anna bittert. De har kanske inget val. Några få kanske gör det av egen vilja men betydligt fler drivs nog dit av hunger och fattigdom. Men ännu värre är att många tvingas dit helt mot sin vilja. Grymma män reser runt i fattiga områden i provinserna eller så letar de bland flyktingarna. De lurar unga flickor till Venedig och andra städer med löften om riktiga jobb. Väl där tvingar de in dem i prostitution med våld eller genom att dra in dem i skuldkontrakt som de aldrig kommer ur. Det är en verkligt vidrig hantering. Och det hemskaste är att många av dem är så unga, bara barnen. Hemskt!

Lucia ryste.

— Men låt oss inte gräva ner oss i hemskheter, fortsatte Anna. Det finns lyckligtvis mycket vackert i världen också. Till exempel Giorgios tavlor. Och imorgon ska du bli en del av en sådan. Där-

för tycker jag att du ska gå och lägga dig nu. Du måste ju vara dödstrött efter den här dagen och det kanske inte ser så bra ut om du somnar när du sitter modell imorgon.

— Men jag vill verkligen hjälpa till med disken nu först, invände Lucia.

— Det ska du få göra imorgon kväll. Idag är det bättre att du går och lägger dig. Giorgio kommer nog inte att förlåta mig om han får en sovande Jungfru Maria på sin tavla, sa hon med ett leende.

Lucia gav upp. Hon kände sig faktiskt väldigt trött när hon nu hade fått ordentligt med mat för första gången på länge.

Anna visade henne till ett litet rum med en säng och en ranglig pinnstol.

— Sov gott och dröm sött, så kommer jag och väcker dig imorgon bitti, sa hon i det att hon kysste Lucia lätt på kinden och sedan slank ut genom dörren.

Lucia klädde av sig de lånade kläderna, lade dem prydligt hopvikta på stolen, bad sin Ave Maria och kröp sedan ner mellan lakanen. De var sträva men fräscha mot hennes bara hud. Hon föll genast in i djup sömn.